

رتبه‌بندی لایدن ۲۰۲۰

تیرماه ۱۳۹۹

مرکز ارزیابی و پایش عملکرد دانشگاه الزهرا (س)

رتبه‌بندی لایدن ۲۰۲۰

مقدمه

برای حضور در این رتبه‌بندی نیازی به درخواست دانشگاه‌ها و ورود اطلاعات نیست. دانشگاه‌های راه‌یافته در این رتبه‌بندی توسط^۱ CWTS (مرکز مطالعات علوم و فناوری) مربوط به کشور هلند، مطابق شرط ورود به رتبه‌بندی انتخاب می‌شوند. مرکز مطالعات علوم و فناوری هلند، مقالات نمایه شده در پایگاه Web of Science متعلق به دانشگاه‌ها را جمع‌آوری می‌کند. در این رتبه‌بندی مقالات مربوط به کنفرانس و انتشار کتاب لحاظ نمی‌گردد، این یک محدودیت مهم در زمینه‌های تحقیقاتی خاص، به ویژه در علوم کامپیوتر، مهندسی و علوم اجتماعی و علوم انسانی است.

شرط ورود به رتبه‌بندی

امسال جهت افزایش تعداد دانشگاه‌ها در رتبه‌بندی به جای اینکه دانشگاه‌هایی با حداقل ۱۰۰۰ مقاله در پایگاه Web of Science بررسی شوند، تمام دانشگاه‌هایی که حداقل ۸۰۰ مقاله (شامل دوره زمانی ۲۰۱۸-۲۰۱۵؛ شمارش کسری) داشتند، مورد بررسی قرار گرفته‌اند.

رتبه‌بندی لایدن ۲۰۲۰ شامل ۱۱۷۶ دانشگاه از ۶۵ کشور مختلف است. همه این دانشگاه‌ها در سراسر جهان در دوره زمانی ۲۰۱۸-۲۰۱۵ حداقل ۸۰۰ مقاله در هسته اصلی پایگاه WOS منتشر کرده‌اند. هم‌چنین تعداد دانشگاه‌های ایرانی راه‌یافته به این رتبه‌بندی از ۲۶ دانشگاه در سال ۲۰۱۹ به ۳۶ دانشگاه در سال ۲۰۲۰ افزایش یافته‌است.

روش شمارش مقالات

شاخص‌های تأثیر علمی در رتبه‌بندی لایدن را می‌توان با استفاده از روش شمارش کامل یا روش شمارش کسری محاسبه کرد. روش شمارش کامل به هر مقاله وزن کامل یک می‌دهد. روش شمارش کسری وزن کمتری به مقالات مشارکتی نسبت به موارد غیر مشارکتی می‌دهد. یعنی در مقالات مشارکتی به نسبت تعداد نویسندگانی که از یک دانشگاه باشند وزن به آن تعلق می‌گیرد. روش شمارش کسری منجر به نرمال‌سازی شاخص‌های تأثیر علمی و در نتیجه مقایسه عادلانه‌تر بین دانشگاه‌های فعال در زمینه‌های مختلف می‌شود. به همین دلیل، شمارش کسری برای شاخص‌های تأثیر علمی در رتبه‌بندی لایدن ترجیح داده می‌شود.

زمینه‌های اصلی

رتبه‌بندی لایدن ۲۰۲۰ در سطح همه علوم و در سطح پنج موضوع اصلی علوم نیز به صورت زیر به رتبه‌بندی دانشگاه‌ها می‌پردازد:

(۱) علوم پزشکی و سلامت (۲) علوم زندگی و زمین (۳) ریاضیات و علوم کامپیوتر

(۴) علوم فیزیکی و مهندسی (۵) علوم اجتماعی و علوم انسانی.

^۱ The Center for Science and Technology Studies (CWTS)

رتبه‌بندی لایدن ۲۰۲۰

روش‌شناسی رتبه‌بندی لایدن

معیار مرجعیت علمی

شاخص‌های مرجعیت علمی

	تعداد کل مقالات دانشگاه	
	تعداد و سهم مقالات دانشگاه در ۱٪، ۵٪، ۱۰٪، ۵۰٪ پراستنادترین تولیدات علمی	
	تعداد و میانگین استناد به تولیدات علمی دانشگاه	
	تعداد و میانگین استناد به تولیدات علمی دانشگاه بر اساس رشته و سال	

معیار مرجعیت همکاری‌های علمی

شاخص‌های مورد ارزیابی در این معیار به شرح زیر می‌باشد:

	تعداد و سهم مقالات مشترک با سایر سازمانها/ دانشگاه ها/ موسسات ملی	
	تعداد و سهم مقالات مشترک با سایر کشورها	
	تعداد و سهم مقالات مشترک با صنعت	
	تعداد و سهم مقالات مشترک با مسافتهای جغرافیایی کوتاه (کمتر از ۱۰۰ کیلومتر)	
	تعداد و سهم مقالات مشترک با مسافتهای جغرافیایی طولانی (بیش از ۵۰۰۰ کیلومتر)	

رتبه‌بندی لایدن ۲۰۲۰

معیار دسترسی آزاد

شاخص‌های مورد ارزیابی در این معیار به شرح زیر می‌باشد:

تعداد کل مقالات دانشگاه

تعداد و سهم مقالات با دسترسی آزاد

تعداد و سهم مقالات منتشر شده در مجلات دسترسی آزاد (open access journal)

تعداد و سهم مقالات منتشر شده در مجلات دسترسی آزاد دارای وجه اشتراک (تعهد پرداخت)
(subscription journal)

تعداد و سهم مقالات منتشر شده در مجلات دسترسی آزاد بدون مجوز
(open access without a license)

تعداد و سهم مقالاتی که علاوه بر مجلات توسط نویسنده در مخازن سازمانی ذخیره شده و
قابل دسترسی باشند. (also available in open access repository)

تعداد و سهم مقالات منتشر شده در مجلات دسترسی آزاد ناشناخته و بدون DOI
(do not have a DOI in the Web of Sciencedatabase)

معیار تنوع جنسیتی

شاخص‌های مورد ارزیابی در این معیار به شرح زیر می‌باشد:

تعداد کل نویسندگان (محققان) از یک دانشگاه

تعداد و سهم نویسندگان آقا

تعداد و سهم نویسندگان خانم

تعداد نویسندگان مقالات مرد، نسبت نویسندگان مرد به تعداد کل نویسندگان مقالات و نسبت
نویسندگان مرد به تعداد نویسندگان مرد و زن

تعداد نویسندگان مقالات زن، نسبت نویسندگان زن به تعداد کل نویسندگان مقالات و نسبت
نویسندگان زن به تعداد نویسندگان مرد و زن

* قابل ذکر است دو معیار دسترسی آزاد به انتشارات و معیار تنوع جنسیتی از سال ۲۰۱۹ به بعد مورد بررسی قرار گرفته است.

رتبه‌بندی لایدن ۲۰۲۰

**** نکات مهم در مورد رتبه‌بندی لایدن**

این رتبه‌بندی اطلاعات خاص و مشخصی را صرفاً در ارتباط با مقالات دانشگاه‌ها مورد بررسی قرار می‌دهد و سایر ابعاد عملکردی دانشگاه‌ها را مورد بررسی قرار نمی‌دهد. به عبارت دیگر تمام معیارهای این رتبه‌بندی به نوعی به مقالات دانشگاه‌ها مربوط می‌شود و حوزه‌های دیگر را بررسی نمی‌کند.

این رتبه‌بندی برخلاف سایر رتبه‌بندی‌های شناخته‌شده نظیر تایمز و کیواس یک رتبه کلی (ترکیبی از ابعاد مختلف) را به دانشگاه‌های مورد بررسی اختصاص نمی‌دهد بلکه امکان مقایسه و رتبه‌بندی دانشگاه‌ها را در هر معیار و شاخص به عهده کاربران و ذی‌نفعان مختلف دانشگاه‌ها و اگذار می‌کند تا با انتخاب یکی از معیارها و شاخص مربوطه، رتبه بندی دانشگاه‌ها را مشاهده نمایند.

همان‌گونه که در بالا توضیح داده شد، دانشگاه‌های راه‌یافته به این رتبه‌بندی با کسب شرط اولیه تعداد ۸۰۰ مقاله در مجلات اصلی در پایگاه WOS در معیارها و شاخص‌های مختلف رتبه‌بندی می‌شوند. این رتبه‌بندی پنج معیار دارد که هر معیار چندین شاخص دارد. شاخص‌های تعریف‌شده برای هر معیار وزن خاصی ندارند و رتبه دانشگاه‌های حاضر در این رتبه‌بندی صرفاً با توجه به نوع فیلترهای انتخاب شده توسط کاربران در هر معیار متغیر می‌باشد. یک دانشگاه ممکن است در یک معیار رتبه بالاتری را کسب کرده باشد ولی در معیار دیگر رتبه ضعیف‌تری را کسب کند. همچنین این احتمال نیز وجود دارد که در دو یا چند شاخص رتبه دانشگاه یکسان شود.